

**Részletek a 101. Füzetből
1992**

Ha mély és gazdag bölcséleti ismereted van az *emberről* (az ember-mivoltról) — és még inkább, ha hozzájárul ehhez a hitismeret és a hittudomány —, akkor mélyebben és igazabban ismersz bárki emberfiát, mint ama ismeret nélkül őt saját magát. (A hitismeret egymaga is megadja azt a többlet-ismeretet.)

*

Vannak, akik nagybecsüléssel, sőt lelkesedve hivatkoznak az Evangélium tanítására Jézus különösebb említése nélkül. Ez a tanításuk azonban csak akkor életadó, ha Jézushoz vezet és a Vele való szeretettel teli azonosulást eredményezi – a kölcsönös egymásban-levést, -élést. (Vö. Jn 15, 4-5) A Kereszténység az a tan, tanítás („ideológia”), mely értelmét, értékét veszti a szerzőjével való életközösség nélkül. A tan és szerzője szétválaszthatatlan kapcsolatban van, s ebben a tan függvény-jellegű, jelentőségű.

*

Egy népet csak akkor nem lehet akár nacionalizmussal, akár valamilyen ideológiával félrevezetni, elbódítani és embertelenségekbe vagy háborúba belerántani, ha tudatában és közösségi élményében uralkodóan meghatározó erejű a legmagasztosabb rendeltetésének átélt tudata: hogy az Isten országa, az istenuralom egyre teljesebb érvényesülésének a szolgálatára van hívatva, rendelve. Akkor csak olyasminek adja át magát, ami ezzel a legmagasabb rendeltetésével megegyezik.

Azok a legkiválóbb államvezetők, népnevelők, szellemi irányítók, akik képesek kifejleszteni népükben ezt a mindent éltetni, megnemesíteni, szabályozni és kiegyenlíteni tudó közösségi élményt.

*

Az *iparosodást* arra hivatkozva fejlesztették, hogy biztosítani kell a rohamosan szaporodó emberiség ellátását. A fejlesztés hajtóereje azonban nem a szeretetből fakadó emberszolgálat volt — amint normális lett volna —, hanem az öncélú vagyonszerzés, gazdagodás, mely eltekintett a közösség érdekeinek széleskörű figyelembevésétől, és a fejlesztő egyén érdekeire összpontosult. Így jött létre az a magas fokú iparosodás, mely annyira *környezetkárosítóvá* vált, hogy ma már veszélyezteti az emberiség fennmaradását, melynek biztosítására lett állítólag kifejlesztve. A környezetkárosítás bevezetendő visszaszorítása viszont a termelés lecsökkentéséhez vezet, ami megint az ellátást veszélyezteti. A gyógyszer erre pedig a szaporodás fékezése, olyan eszközökkel, módszerekkel azonban, melyek egyrészt családkárosítóak, másrészt tovább rendítik a köztudatban az emberi méltóságot és az emberhez méltó élet biztosítását szolgáló erkölcsi rend nem egy idevágó törvényének az érvényét, uralmát.

Közben mindenütt folyik a reklám, a propaganda minden eszközét felhasználó meggyőzni akarás újabb- és újabb anyagi-testi igények, szükségletek létéről és azok kielégítésének kívánatosságáról, sőt szükségességéről. Ahelyett, hogy támadnának olyan igazán közhasznú jótevők, akik az ember elfojtott, lappangó lelki-szellemi igényeit, szükségleteit tudatosítanák és szabadítanák fel a tömegekben, felmutatva és megszerettelve az azokat kielégíteni tudó értékeket is, egyben pedig mennél többeket meggyőznének arról, hogy mi minden feleslegesség van az életben, s hogy mi minden nélkül is lehet — igazi életművészekként — nemcsak egészségesen, hanem boldogan is élni.

*

Ha az észből (bölcseletileg) igazolható — a Teremtő létezésén kívül — az emberi életelv, a lélek szellemsége, s az abból folyó elpusztulhatatlansága, „halhatatlansága”, valamint a Teremtővel való valamilyen (az észből pontosabban meg nem határozható) boldogító, örök szeretetkapcsolatnak, élményes életközösségnek a lehetősége, úgyszintén az előbbieken túlmenően egy természetfeletti kinyilatkoztatás történelmi valóságának a ténye, amely kinyilatkoztatás közlése szerint az ember meg van híva — és kötelezve is! — egy minden vágyat felülmúlóan bensőséges és boldogító istenközösségre: akkor minden olyan egyéni és közösségi életfelfogás, életértékelés és életberendezés, mely az embernek attól az észből és a Hitből felismerhető céljától eltekint és nem annak az elérésére állítja be mindenestül az életet — igen, egyszerűen szólva irreális, és a következményeiben, kihatásaiban a leginkább embert károsító.

*

A Kereszténység lényege az istenszemélyű ember, az ember-mivoltú Isten és az emberi személy kölcsönös egymásban-valósága, egymásban-élése, ennek folytonos elmélyülése, a bensőségnek egészen addig a fokáig, mely örök marad.

*

A *beszéd* és az *írás* legmagasabb megnemesítése és felmagasztosítása, ha túl azon, hogy mindig az igazságra törekszik, mind nyelvtanilag kifogástalan, mind pedig a legszebb szebb is igyekszik lenni, hódolattal teli szeretetből a személyként létező, fennálló Ige, a Szó iránt, akinek a részessége az emberi szavakkal kifejezett igazság, és aki a kifejezés hibátlan tökélye és teljessége, szépsége.

Beszélhetünk a költői, az irodalmi, a szónoki, a nyelvművelői tevékenységek misztikájáról, ha azokat az ilyen szemlélet és törekvés hatja át.

*

Az alkotmányba a *jogok* listájára fel kell(ene) venni azt is, hogy a társadalom tagjainak joguk van ahhoz, hogy ne részesüljenek mások részéről olyan behatásokban, melyek alkalmasak — figyelembe véve az emberi természet gyengeségét és rossz hajlamait — az ember erkölcsi erőnlétének a megkárosítására, vagy erkölcsi fejlődésének és megszilárdulásának az akadályozására, illetve elkerülhető megnehezítésére.

Az ember a mai társadalomban állandóan az erkölcsi veszélyeztetettség állapotában él — a sajtó, a médiák, a különféle bemutatások és szokások és magatartások, viselkedések részéről —, holott ahhoz volna joga, hogy hathatós támogatásokat és serkentéseket kapjon mindenfelől a maga elsődleges életfeladata teljesítéséhez, önmaga erkölcsi kiépítéséhez, tökéletesítéséhez — miközben igen sokan egyenest abból élnek, hogy szinte hivatásszerűen idézzenek elő (a szabadságra hivatkozva) erkölcsi veszélyeztetéseket.

*

Egy állam *nemzetiségei* közt akkor és azért keletkeznek ellentétek, villongások, gyűlölködések vagy összetűzések, háborúságok is, amikor és mivel azok nem az őket összefogó államban, mint a fajiságnál magasabb rendű jogi-erkölcsi egységben — vagy még inkább a fajiságnál is mélyebb közös ember-mivolton alapuló összemberiségben — szeretik, értékelik önmagukat, hanem merőben csak fajiságukban, mely mint merő természeti adottság, még csak erkölcs alatti érték, s amely a közös lényegi ember-mivoltnak egy másodlagos, alárendelt jellege csak.

És miért nem a közös államegységben és még inkább az összemberiségben és azoknak alárendelőően szeretik, értékelik önmagukat? Azért, mert nem szeretik önmaguknál is jobban Azt, aki mint összdimenziójú Jótelenség a teremtett mindenség legfőbb közjára, s mint ilyen, részeltető forrása is a fajiságban, a nemzetiségben lévő minden értékességnek, szeretetreméltóságnak, melyek következőleg Őbenne és Őerte, vagyis az Ő szeretnivalósága alapján és a boldogító Őhöz-kapcsolódás érdekében érdemelnek szerető értékelést.

Amint az egyes ember, úgy egy nemzetiség is hivatott és köteles az istenszeretésre; s amint az előbbinek, úgy az utóbbinak ez az istenszeretés a legfőbb kiválósága — egy közösségi szeretetélményben —, s egyben egész életük legmélyebb szabályozója is.

*

A *valódi keresztény* — vagyis aki a Jézussal való szeretetes azonosultság állapotában maradván él és cselekszik, tevékenykedik — „győzelemre van ítélve”. Mindenképpen eléri ugyanis a Teljes Életet, mely a jelen átmeneti életfolyamatnak, s annak, minden bentlevőségének, tartalmának értelemadó célja, legfőbb értéke. S ez a győzelem túlaradó kárpótlás is minden esetleges külső siker-elmaradásért, kudarcért — nem szólva arról a nagyon megalapozott remélhetőségről, hogy épp ezek a kudarcok hatékonyan munkálták is sokak számára a Cél elérését. A nem Krisztus-közösségben leélt élet viszont minden esetleges külső sikergazdagsága ellenére is végsőképpen kudarc. És végső értelmetlenség is. Mert ha minden egyes részletének volt is értelme egy másik vagy az összes többi részlet viszonyában, az értelmesség-szövedék egésze a végső és teljes értelmet adó Cél híján mégis értelmetlen volt: az értelmességek értelmetlensége.

*

A *bioetika* minden — és egyre szaporodó — kérdésének megoldás-keresését és megtalálását nagyon elbizonytalanítja, megnehezíti, s adott esetben még lehetetlenné is teszi két legfőbb irányító és ellenőrző igazság alkalmazásának a mellőzése, hiánya. Az egyik a

Teremtő léte, a másik az ember személy-voltát megalapozó szellemi lélek valósága és közvetlen teremtésből való eredése. Mindkét igazság minden hittől függetlenül is az észből bölcséletileg felismerhető és bizonyítható, és pedig minden természettudományos tételt felülmúlóan, feltétlen érvényű bizonyossággal.

Amint vannak irányelvek, éppúgy beszélhetünk irány-tényekről, is. És minél magasabb rendűek azok, hiányuk annál mélyrehatóbban befolyásolja az alájuk, a vonzatukba tartozó kérdések kezelésének folyamatát.

*

Szükség volna arra a legmagasabb *felvilágosodásra*, felvilágosultságra — és annak közkinccsé tevésére —, mely a valóság egészét a legmélyebben értelmezi (különösképpen is az embert és az életet), úgy hogy fényében a történelemből ismert felvilágosodás akként hatna csak, mint egy gyertyaláng a tűző nap fényében.

E felvilágosodás elérésének a tényleges lehetősége pedig kész adottság. Amióta a Világosság Teljessége ember-mivoltúan köztünk megjelent, csak engedni kellene szétsugárzódnia, eltávolítva Róla rövidlátásunk, elfogultságunk, értetlenségünk, világnézeti és áltudományos előítéleteink fényfogó vékáját (vö. Mt 5,15).

*

Mindenkinek van egy legfőbb *értékmérője*, amelyhez vonatkoztatva alkot ítéletet arról, hogy esetről-esetre mi kívánatos, jó, elérendő a számára. A tárgyilag megalapozott végső értékmérő csak a korlátlan, teljes Jó lehet. Ennek valós léte az ész világánál is megállapítható, és személyként létezőnek ismerhető fel. Róla a Hit fényében egy felbecsülhetetlen többletet tudhatunk meg.

Az ehhez az észből és a Hitből felismerhető végső értékmérőhöz való szemléletbeni és gyakorlati odavonatkoztatás teszi az életet minden tekintetben rendezetté és minden körülmények között leélni érdemessé —, és pedig annál nagyobb fokban, mennél világosabban tudatos, mennél mélyebben átélt és mintegy már az ember természetévé váltan érvényesülő ez az odavonatkoztatás.

*

Az emberiség legközhasznúbb, legjótévőbb tagjai azok, akik — égmagasságnyira kiemelkedően azok fölé, akik különféle részleges és átmeneti értékekhez (anyagi-testi, szellemi, erkölcsi javakhoz) segítenek hozzá másokat, sokakat — a minden megkívánható érték korlátlanságát magába foglaló Teljes Élet végleges-örök birtokába juttatnak másokat, mennél többeket (habár csak egyetlenegynek is a bejuttatása *abba* nagyobb, többet érő jótétemény, mint akármekkora embersokaság hozzásegítése részleges és átmeneti értékek akármekkora tömkelegéhez). Mivel pedig a Teljes Élet elérését a Kegyelem munkálja, valósítja, ugyanúgy mondható, hogy a legkiemelkedőbb jótévők azok, akik a kegyelem kieszközölői, megszerzői kiesdés és kiérdemlés által mások, sokak, mennél többek számára. (Irány-gondolat emberértékelésünk kialakításához.)

*

Egy *világkiállítás* (így a most folyó, majd a nálunk jövő, stb.) ne csak gazdasági fellendülést hozzon és az ország nemzetközi tekintélyének a megnövekedését eredményezze, hanem — túl azon, hogy ne járjon erkölcsi károsodással, süllyedéssel — igazi erkölcsi értékek bőségével is gazdagítsa a népet, ami nélkül az említett eredmények nem tekinthetők igazi értékeknek.

*

Az Énekek-Éneke hasonlóságára beszélhetnénk a *felvilágosodások-felvilágosodásáról* is. Ez az egyetemes köztudat napfényes megvilágosodása volna az élet igazi értelme és értéke, a legmélyebb ember-mivolt, az erkölcsiség mibenléte, a Teremtő és az üdvösséget kínáló Isten, a Kinyilatkoztatás valósága és gazdagsága, az Egyház szerepe a Teljes Élet vonatkozásában.

*

A szellemi adás, közlés — természetesen az anyagi ajándékozás is — a gazdagság tudatát és érzetét kelti az emberben — „van mit adnom!” —, még akkor is, ha az „adott” csekély értékű vagy sekélyes (ennek a tényét az ember ismétlésekkel, szaporításokkal igyekszik eltitkolni önmaga előtt). És mindenki epedve vágyik gazdagnak lenni, vagy legalább annak látszani (gazdagság-pótlék) maga és mások előtt. Innen (is) a sokszor szinte ellenállhatatlan belső késztetés beszélni-beszélni, vagy írni is (levelezések, irodalmi alkotások). E „késztetés” legmélyén pedig a végső és teljes gazdagság és gazdagság-élmény vágya van. Melyet csak Az tölthet be — önmaga adásával, közlésével —, aki a gazdagságteljesség, a gazdagság maga.

*

„Milyen jó jónak lenni! Nincs jobb, mint jónak lenni.”

Ehhez azonban világosan, pontosan és mélyen meg kell még határozni, hogy mi is az a *jó*.

*

A két legnagyobbnak mondható *öröm-villámcsapás*: az egyik, amikor a gyermek Mária az angyali hírből megtudta, hogy anya lesz, és pedig a hőn várt Szabadítóának, de a nem is sejtetten az Isten Fiaként magát-adónak az anyja; a másik, amikor a mennybe felvetten a lelkébe áradt a magát immár leplezetlenül nekiajándékozó háromszemélyű Örömteljesség. — A mi kis és nagy örömeink — életünknek ezek a gyakori vagy ritka villámcsapásai — mind arra is valók, hogy megsejtsék velünk ezt a kettőt.

*

Boldogok, akik — barátok, hitvesek, stb. — egymásban gyönyörködve tudnak élni. Előíze ez az örök üdvösségnek, mely gyönyörködés egymásban, és ugyanakkor az isteni személyekben, akik pedig öbennük gyönyörködnek, mint saját képmásaikban.

*

A testi *csúfság*, rútság, torzság a legalacsonyabb rendű, és mi mégis azt fájlaljuk leginkább (pl. ha valakinek — esetleg épp egy szépségkirálynőnek levágnák az orrát). —

A rútságok rútsága, amikor egy személy-lény, aki mint ilyen, természeténél fogva a mindenirányú Teljességgel való boldogító betöltődésre van rendelve, a nem teljességek parányságába való beletaposódásától várja a maga határtalanságra vágyó betöltődését, azokba ténylegesen bele is tapadva szeretetével.

*

Hol tanítanak, nevelnek a humán és keresztény beszélgetés-művészetre?

*

A médiák révén napról-napra közeli és távoli kis és nagy események követhetetlenül áradó tömkelege tódul a tudatunkba. S az események — melyekből a nyilvános élet és a történelem-folyamat összetevődik — mozgatói emberek, az ő mozgatójuk pedig az önérvényesítés, önmegvalósítás és önmegdicsőítés vágya. E vágy kiapadhatatlan hatóerejű mozgató és hevítő indítéka pedig kinek-kinek a tudatvilága középpontjában ellenállhatatlanul uralkodóan jelenlévő Eszme: a Jó mint ilyen, az egyetemes Jó, a Teljesség, a Teljes Élet eszméje. Ez az eszme pedig a maga ténylegesen ható vonzerejét a valóságban létező Teljességtől kapja, amelytől eredő vonzerő alatt azonban az ember nemcsak ahhoz, Őhöz fordulhat és vonzódhat — amint az természetszerű, normális volna —, hanem a végső határpontnak megtett önmagához is — amint az már nem természetes, nem normális. De akár így, akár úgy — a valóságban létező Teljesség vonzása az elsődlegesen hatékony világmozgató erő, még akkor is, ha azt az ember a Tőle való elfordulásra s az önmagába torkolló megelégedésre használja.

A Felvilágosult, a Látó, a zajló események és az azokat jól-rosszul mozgató és irányító emberek mögött Őt látja mindig; Őt, akihez viszonyulóan — Őhöz odafordulva vagy Őtőle el- és önmagába fordulva — megy végbe a kis életekben és a történelemben az eseményeknek az ember részéről történő mozgatása és irányítása, úgy, hogy az események mindig annak az ilyen vagy olyan viszonyulásnak az okozatai és kifejeződései.

*

Egy sztárt elbűvöli annak a tudata, hogy ő elbűvöl másokat. És mindenki lappang egy kisebb-nagyobb sztár. Úgy, hogy a kis és a nagy élet minden területe elbűvölni vágyó és elbűvölt sztárokkal van tele.

*

Apostoli lelkület, ha valaki szívből mondja: kibírhatatlan fájdalom számomra, hogy nem ismeri és nem szereti Őt mindenki: Őt a maga hasonlóságára nemzőként, szülőként, és az ismertként, és a szeretettként fennálló Mindenteljességet, s a hármuk egyikének emberkénti létét (Szentháromság, Jézus).

Ennek a kibírhatatlanságnak a nyomása alatt fordul aztán valaki az emberek felé: fordul azzal az elszántsággal, hogy velük is megismerteti és megszeretteti — az egész életre és az öröklétre szólóan — a Háromszemélyűt, akinek az ismeretétől és szeretetétől elbűvölten él ő.

*

Sajnálnivalóan szegény, aki rabja a hírnek, a dicsőségnek. És ilyen rabokkal van tele a világ (sztárok, fotómodellek, szépségkirálynők, a közélet és a színpad számos szereplője). És ugyanannyian, vagy még többen vannak, akik irigylük őket, és maguk is szeretnének olyan rabok lenni.

*

Bármi és bármekkora csapás, szerencsétlenség érne is, többet, nagyobbat nem veszíthetünk, mint az amúgyis veszendő életet.

*

Egy-egy történelmi kor legfontosabb, legértékesebb, legnagyobbtermékei a *szentek* (az ismertek és a nem ismertek). A történelem termékei ők annyiban, amennyiben az események mind közreműködtek abban, hogy az ő szentségük kialakuljon. Közreműködtek persze nem szándékosan, hanem Annak a hatása alatt, aki ama szentség mint fő cél kialakítására használta fel és irányította őket.

*

Kevés olyan súlyos teher lehet, mint az igen nagyfokú és állandóan érzett testi-lelki, szellemi *gyengeség* nyomasztó terhe. — Talán ilyen érezhetett a sokat betegeskedő Nagy Szent Gergely pápa is, aki egyik levelében Jézus gyengeségét mondja a mi erőnknek: *cuius infirmitate roboramur*. — Az Apostol gyengeség-misztikájáról, misztikai gyengeség-élményéről: 2Kor 12, 8-10.

*

Megdöbönt Jézus szava az utolsó vacsorán, mondván, hogy nem imádkozik a világért (Jn 17, 9). — Igen, ott, akkor nem a világért imádkozott. De vajon nem a világért imádkozott-e a kereszten, amikor kérte Atyját, hogy bocsásson meg a megfeszítőinek?! (vö. Lk 23,34) És ez a kérés az Ő jövőbeni ellenségeiért is szólt. Annak az erejében téríti őket az Egyház — és nem eredménytelenül — a világ végezetéig.

*

Balgaságunk a jelen élet javait, értékeit épp attól félti, ami azok fő jelentősége és értékessége: a mennél szorosabb odarendelésüktől és odakapcsolásuktól az általuk (is) elérendő Célhoz.

*

Alig van általánosabb, szembeszökőbb és sokféle változatban minduntalan kifejeződőbb jelenség az embervilágban, mint a test-szellem összetettségű emberi természet természetellenes átsúlyosodottsága a szellemiségből az érzékességbe, más szóval a magasabb rendű, a szellemi természetszerű uralmának az alacsonyabb rendű, az érzékes életkör felé való természetellenes s gyakran a legkiáltóbb módokon is érvényesülő meglazulása, legyengülése, az érzékesség szemtelen és lázadó önkivonása a szellem irányítása alól. (Ennek az

abnormálisságnak, természetellenességnek az észlelése természetesen feltételezi a szellemi életelv felismerését — az észből bölcseletileg, vagy a Hitből elérhetően.)

*

Az egész élet gyökeresen megváltozna és normálissá rendeződne át, ha egy kegyelmi csoda felvillantó és felhevítő erejében egy nép, vagy még inkább az egész emberiség egyszerre felismerné és megszeretné mindent megérő életcélként a minden részlegességen és elégtelenségen túli betöltően boldogító Teljes Életet.

Ilyen csoda azonban aligha történik — mondják. És igazuk is van. De mi ebből a helyes következtetés? Csakis az, hogy akkor annál inkább kell mindent megtenni annak érdekében, hogy az az élet-átalakító felismerés és megszeretés csoda nélküli emberi erőfeszítéssel — a Kegyelemtől támogatottan — valósuljon meg, széles, minél szélesebb körben.

Mivel a jelen világrendben — erkölcsi és üdvrendben — az említett Teljes Élet az egyetlen kötelező végcél, következik hogy az ahhoz oda nem rendelődésből, a nem abból való élésből ered minden rossz, így pl. azok a rémségek, melyekről naponta értesítenek a médiák. Így ez a Cél, ha nem a mindenre kiterjedő jó hatásaival bizonyul valóságnak és az életben jelenlévőnek, annak bizonyul a hiányával és az abból eredő minden rosszal.

*

Jézustól vártan élni. Így él az igazi keresztény. Abban a boldog tudatban, hogy a mennybement Jézus *várja*. És hogy várják mindazok is, akik többé már nem vártan élnek ott.

*

„Szeretném, ha szeretnének, s lennék valakié.”

De nem akárkié, hanem azé, aki egész mivoltommal tud magáévá tenni, birtokba venni s önnönmagával engem betölteni. Ilyen valaki azonban csak egy van. És szeretném, ha mások is, és mennél többen szeretnének. Úgy azonban, hogy a tőlük való szerettetés és az övéjüklevés ne akadályozza, ne is gyengítse, sőt még fokozza, mélyítse is Övé-levésemet és az Őtőle-betöltöttségemet.

*

„Gyermek az ember, amíg él, «gyakran azonban inkább gyerek, sőt komisz kölyök». Csak a játéknemben cserél.” (Szentjóni Szabó László: A gyermekek)

*

Kérj meg egy ateistát, hitetlent, fogadja el feltételesen, hogy halála után lelki túlélésének tudatára ébred, s számot kell adnia Valakinek földi élete egészéről. Mit mondana önmaga igazolására, mentségére?

*

A másokkal való érintkezésben, bánásmódban úgy érvényesíteni a *tiszteletet* — minél nagyobbat is —, hogy az ment legyen minden szertartásosságtól, merevségtől, hidegségtől. Így bánt Mária a Fiával már akkor is, amikor Őt a térdén ringatta és enyelgett Vele.

*

A felsőbbrendű *igénytelenség* egy magas, igen magas szellemi és erkölcsi gazdagság-
élményből ered. Aki birtokosa ilyennek, az az anyagiakból csak annyit igényel, amennyi annak
a felsőbbrendű gazdagságnak a fenntartásához és növeléséhez szükséges. (A fogyasztói, a
jóléti társadalmakban uralkodó gazdagodási hajsza sejteti a legmagasabb javakban való
szegénységet, ínséget. Kell valami kiegyenlítés, kompenzáció!)

Az anyagiak hajszolása, mértéktelen gyarapítása is igénytelenség, kisigényűség: azzal a
másikkal ellentétes, alantas rendű, megelégedés a legalacsonyabb javakkal, azok
halmozásával, tömkelegével. Szégyenletesen alantas igénytelenség ez. Embertelen
igénytelenség nem igényelni az igazi, az emberhez méltó gazdagságot.

*

Balgaságunk a Céltól — az örök, Teljes Élettől, illetve az elérésére irányuló következetes
törekvéstől — félti azt, tudniillik a jelenvilági életet (annak érdekeivel és értékeivel együtt),
aminek a tulajdonképpeni és legmélyebb rendeltetése éppen a Célhoz-valóság, vagyis az, hogy
benne és általa szerezzük meg, harcoljuk ki magunknak a Teljes Életet. Féltjük a Céltól azt,
aminek a fő értékessége, jelentősége, fontossága éppen a Cél szolgálata! S ennek a
balgaságnak a jármában, aztán ettől mint bölcsességtől "felvilágosultan" igyekszünk, fáradunk
„okosan” szabályozni, rendezni a kis- és a nagyéletet.

*

Az ember mindazzal, amit tesz, valami élménytöbbletet keres, vagyis valamit, ami őt,
a személyiséget a ténylegesülés (a potenciából való aktuálódás) egy magasabb fokára emeli, s
léttartamban dúsítja, gazdagítja. Ennek a szüntelen keresésnek a határpontja — ha
kifejezetten csak ritkán keresetten is — a személyiség egész potenciáját beteljesítő élmény-
teljesség — a tárgyilag létező korlátlan Teljességgel magával való legbensőbb egyesülés
eredményeként.

*

A családi és az iskolai *nevelés* igazi sikere, ha a fiatalok nem „fogyasztói” lelkülettel
mennek ki az életbe, hanem azzal a szándékkal, vággyal, hogy szolgáljanak és adjanak, és
főképp odahatva, hogy mennél többen igazítsák oda életüket Ahhoz, aki maga a gazdagság.

*

Rövidtávú — és ennyiben kilátástalan (perspektívátlan) — szemlélet nemcsak az
időbeliség szintjén lehetséges, hanem az értékek rangsorán is; amikor valakinek a
szemléletében hiányzik az Értékteljesség, melyhez — Akihez — mint legfőbb mércéhez
vonatkoztatva szemlél és szeret meg keres minden értéket az életben. Az ilyen rövidtávú
értékszemlélet nem teszi lehetővé az életben elkerülhetetlenül jelentkező ellentétek
értelmileg kielégítő feloldását, sem a bajok, kudarcok, veszteségek, szenvedések emberhez
méltó érzelmi kiegyenlítését.

*

A vidéki vagy külföldi utakról visszatérő *turistákat* kérdezd meg, milyen értékeket — természetesen nem anyagiakat, hanem szellemieket, lelkieket — hoztak magukkal. A lelkendező beszámolóikban hallottakat aztán mérd le. Látni fogod, hogy köztük a valódi érték mily kevés.

*

Ő sohasem *kapni* akar tőlünk — valójában lehetetlen is, hogy kapjon tőlünk bármit, tekintve, hogy amit adnánk vagy adunk, az úgyis Tőle van és az Övé, s hogy Ő mint a gazdagságteljesség maga, nem gazdagítható —, hanem mindig csak adni, vagy ha a szóhoz mégis ragaszkodunk, a „kapni” csak abban állhat, hogy mi elfogadjuk azt, amit Ő ad. Az adásnak csak ez az elfogadása az, amit Ő "kap" tőlünk. Habár ezt az elfogadást is — mint tényleges aktust — Ő valósítja bennünk, úgy, hogy maga ez az elfogadás is az Ő adása nekünk. Mindaz pedig, amit Ő ad, az az Ő teljességében való a részesedés. Ennyiben Ő minden adásában magát adja: Ő maga az, akit mi részlegként kapunk. Amiből aztán az következik, hogy nekünk magunknak is mindenben, amit ad Ő nekünk — és van-e bármily kis értékparány is, amit nem Ő ad?! —, Őt magát, a magát nekünk szeretve ajándékozót kell szeretve fogadnunk; s kellene mindig az Ővele való folyamatos találkozás állapotában, az Ő szerető maga-adásának és a mi szerető Őt-fogadásának folytonosságában élnünk.

Egyébként mindez, még csak egyszerű észbeli, bölceleti elgondolás, levezetés, melyhez aztán a Kinyilatkoztatás, a Kereszténység hozzáadja a maga csodálatos többletét, folyósítva azt a fenti segítséget is — a Kegyelmet —, mely a fentiek szerinti élethez szükséges a gyakorlatban.

*

„Elhull a virág, eliramlik az élet” — Ebből a tényből két gyakorlati következtetést lehet levonni:

a) Az élet javaiból és élvezeteiből annyit kell meríteni, amennyi egyáltalán lehetséges, egyedül arra ügyelve, hogy a töltekezési vágy érvényesítése ne járjon olyan következményekkel — összeütközés a törvényekkel, egészségkárosodás —, melyek hátráltathatnák az élvező merítést.

b) Ezt a virágját elhullató és eliramló életet mindenestül arra kell használni, hogy benne és általa megszerezzük és elérjük a virágját el nem hullató, a mindig virágjában maradó és soha el nem iramló Teljes Életet.

*

Utánozzuk Jézust abban is, hogy az Ő tökéletes és teljes örömeivel töltekezve minél több olyasmit mondunk, közlünk, ami másokat is feltölt az Ő örömeivel. Mert erre is példát adott Ő: „Ezt azért mondom nektek, hogy örömöm részesei legyetek, és hogy teljes legyen az örömötök”. (Jn 15,11)

*

A keresztény él a hitigazságokból, a Hit valóságaiból, tényeiből, azok alásugárzó verőfényében szemlélve mindent és ítélve mindenről, és annak iránymutatása szerint alakítva életgyakorlatát.

*

A gyávaságot álbátorsággal (hetvenkedés, hangoskodás,) szokták álcázni. — A szerény és halk bátorság a leghitelesebb.

*

Az időbeli rövidtávúságon kívül van értékrendi távlatlanság is: amikor jó célok nem a Teljes Jó iránti szeretetből, nem annak elérése — és másokkal való elértetése — szándékával és vágyával lesznek valósítva.

*

Az élet csak akkor éri meg a fenntartására fordított és fordítandó rengeteg gondot és vesződséget meg fáradságot, ha beletorkollik a Teljes Életbe. Ugyanakkor az is igaz, hogy mennél átéltebb ez utóbbi elérésének a vágya, annál kisebb és kevesebb bajlódást fog igényelni az élet fenntartása.

*

Milyen homályos, bizonytalan, s főként odavágyódástól mennyire át nem fűtött felfogása volt a zsidóknak a másvilágról, a túlnani boldogságról! S íme, mi történt: Isten — egyik személyében — eljött közénk emberként, s leélt köztünk egy életet, hogy megismerjük és megszeressük Őt — olyan magafeltárással mutatkozva meg előttünk, hogy annak alapján mélyebben és átéltebben ismerhetjük és szerethetjük meg Őt, mint bárki mást. Aztán „dolgavégezetten” eltávozott: felment a mennybe. Azóta tudjuk (tudhatjuk) — s mily lüktető boldogságvágygal! —, hogy a másvilági élet együttlét Ővele, az egykor itt a földön köztünk emberként megismerttel és megszeretettel. Együttlét és együttélés Ővele, éspedig az Atyjával és a harmadik, alig megnevezhető, kifejezhető Személlyel együtt élő EmberIstennel. (Vö. I. 37. 1)

*

Veni Sancteval kezdik az iskolaévet. Ugyanúgy kellene a szünidőt is kezdeni. Mert az is iskola. Szélesebb körű és kötetlenebb találkozás az étellel, mely iskola és tanítómester egyszerre, s amely jót és rosszat egyaránt tanít, éspedig áradó bőségben, úgy hogy vele szemben nincs helye a fenntartás nélküli bizalomnak, hanem tudnunk kell válogatni és védekezni is.

Kezdődik a szünidő. Egy új iskolaidő. Tehát *Veni Sancte Spiritus!*

*

Vannak idősödők, öregek, akiknek legfőbb gondjuk mindent elintézni, rendbe tenni, nehogy távozásukkal kellemetlenségeket, terheket hagyjanak másokra. Aztán már jöhet a — sokszor nem is tudják, mi.

S vannak, akiknek még főbb gondjuk odahatni, hogy mennél többen kövessék őket oda, ahová ők most bemenni vágnak: az Örömbé (vö. Mt 25,21).

*

Hitoktatás. — Tanítunk hittant, előadva a Kinyilatkoztatásból a hitigazságokat, hitelveket, hittényeket, hitvalóságokat. Azt azonban már kevésbé, hogy hogyan lehet és kell azokból — melyek pedig mindennél fontosabbak, nagyszerűbbek és életrevalóbbak — *élni*. Élni úgy, hogy azok egész belső világunkat, annak minden hullámszását és rezzenését meghatározzák, áthassák és éltessek, úgyszintén egész külső életünket, gyakorlatunkat, annak nagy döntéseiben és legparányibb részleteiben, elágazásaiban egyaránt.

Ez volna az a meghirdetett új evangelizálás.

Ehhez is Veni Sancte Spiritus!

*

Ő úgy is nevel az Iránta való feltétlen bizalomra, hogy kéréseinket nem mindig *úgy* hallgatja meg, ahogy elvárjuk. Vagy nem *akkor*.

*

A legnagyobb és legnehezebb feladatok, teendők játszi könnyűnek látszanának előttünk, ha átelnénk, hogy Az, akire számíthatunk, s akivel együttműködhetünk, mindenható. Előfordulhat, hogy nem önhibánkból nem éljük meg ezt, hanem rendeltetészerűen, hogy így részesei legyünk annak a mérhetetlen súlyú gyengeség-élménynek, melynek iszonyú terhét Jézus viselte értünk, főként az Olajfák hegyén leroskadva, majd a kereszten vergődve, vonaglóan.